

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)
EMELT SZINTŰ**

PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2013. január 19.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
Tanárok neve	
Pontszám	

**STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ**

Fontos tudnivalók!

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vedd figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásaidnál kövesd a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor adunk, ha minden részkérdésre válaszolsz. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásaidat és válaszaidat a feladatlapon kell rögzítened! Piszkozatot pótlapon készíthetsz!

Ha a megoldáshoz is szükséged van pótlapra, ezt jelöld meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhatsz ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítsd!

A pontos ábrázolás érdekében használj vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (6 • 2=12 pont)

12 pont

Egy-egy állítás teljessé tételéhez több válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válaszd ki a helyes válasz betűjelét, és írd a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.

1. Pareto hatékony

- a) az a tényező-felhasználás, ahol minden gazdasági szereplő kedvezőbb helyzetbe kerül.
- b) a TLH-görbe minden pontja, kivéve a tengelymetszeteket.
- c) az az eljárás, ahol nincsen felesleges tényezőkapacitás.
- d) Egyik sem.

2. Az újrabeszerzési érték

- a) kiszámolásakor a beszerzési árakkal dolgozunk.
- b) nem tartalmazza az értékcsökkenést.
- c) a jelenlegi forgalmi értéket mutatja meg.
- d) a b) és a c) válasz is helyes.
- e) egyik válaszlehetőség sem helyes.

3. A kötvény

- a) tulajdonjogot megtestesítő értékpapír.
- b) adásvétele az elsődleges piacon hitelügylet.
- c) tulajdonosa részt vehet a vállalati döntéshozatalban.
- d) rögzített kamatozású értékpapír.
- e) a b) és a d) megoldás is helyes.

4. Csökkenő hozadékú termelés esetén, ahol a vállalat átlagos változó költsége csökkenő,

- a) a határköltség növekvő.
- b) az átlagos összköltség csökkenő.
- c) a határköltség kisebb, mint az átlagos változó költség.
- d) a megadottak közül mindegyik helyes.

5. Ha az externália fennállásából fakadó többletbevételek nagyobbak, mit a többletköltségek, akkor

- a) A piaci optimális kibocsátási mennyiség nagyobb lesz, mint a társadalmilag optimális.
- b) $|MC(Q_T)| - |MU(Q_T)| = |MSC(Q_P) - MSB(Q_P)|$.
- c) A jólléti veszteség megszüntetésének egyik módja az externália okozójának megadóztatása.
- d) Az internalizálás lehetséges módja lehet a termelés támogatása.
- e) a b) és a d) megoldás is helyes.

6. Az inputkeresleti függvény(t)

- a) AP_L maximum és $MP_L=0$ pontbeli munkafelhasználások közötti szakasz a határtermék-érték függvényen.
- b) a határtermék-bevétel függvény teljes szakaszán értelmezzük.
- c) az üzemszüneti pontbeli munkafelhasználás ($L(Q_{\bar{u}})$) és $L(AP_L=MP_L)$ pontok közt található a határtermék-érték függvényen.
- d) a) és c) megoldás is helyes.
- e) minden megadott megoldás helyes.

II. Szöveges feladatok

1. Igaz-hamis állítások (6 • 3=18 pont)

18 pont

*Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntened, hogy igazak vagy hamisak. Kérünk, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezd döntésed! Áthúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZODAT INDOKOLNOD KELL! Minden helyes indoklás 2 pontot ér.*

3 pont

1. Azonos és konstans határköltség függvényt feltételezve a tökéletesen versenyző piacon realizált társadalmi többlet $4/3$ -szorosa a realizálható társadalmi többletnek, ha a piac monopollá alakul.

3 pont

2. Mindaddig érdemes egy vállalkozásba pótlólagos tőkét bevonni, amíg a befektetés belső megtérülési rátája nagyobb, mint a piaci kamatláb.

3 pont

3. Rövid időtáv esetén a kínálati függvény tökéletesen rugalmatlan.

3 pont

4. A keresleti függvény pozitív meredekségének oka lehet, hogy a fogyasztó a termék árának növekedésekor arra számít, hogy később tovább növekszik, így növeli a keresletét.

3 pont

5. Lineáris MC esetén a teljes profit és a fix költség összege megadja a termelői többletet.

3 pont

6. Az egyéni munkavállalók csökkenő jövedelemszint mellett is növelhetik munkakínálatukat.

2. Párosítás (8 pont)

Töltsd ki a táblázatot a megadott betűjelekkel a feladat alapján! Egy betűt többször is felhasználhatsz! Minden egyes helyesen beírt betű 1 pontot ér.

Elemezd az alábbi állításokat és párosítsd őket a megfelelő időtávokat jelölő betűkkel!

A	nagyon rövid időtáv
B	rövid időtáv
C	hosszú időtáv
D	nagyon hosszú időtáv

A vállalat csak eladási vagy vételi döntéssel tud reagálni a piaci eseményekre.	
A termelés növelésének egyetlen korlátja, hogy a technikai színvonalat nem lehet megváltoztatni.	
Ezen az időtávon a technológiai színvonal is megváltozhat.	
A vállalatnak nincsenek a termelés volumenétől függő költségei.	
A határköltség függvény konstans.	
A vállalat csak magasabb ára mellett tudja növelni a kínálatát.	
A vállalat kínálati függvénye erősen rugalmas.	
Az átlagköltség függvény konstans is lehet.	

3. Kiegészítés (6 pont)

Egészítsd ki helyes mondatokká a NÖVEKSZIK, CSÖKKEN vagy VÁLTOZATLAN MARAD kifejezésekkel, vagy azok szinonimáival az alábbi feladatot!

^{TM}Nóri mióta hazajött Franciaországból teljesen megszállottja lett a macaron nevű sütinek, így hobbijává vált a macaron piacának elemezgetése. Számításai alapján a macaron piacon túlkereslet van, vagyis a piacon érvényesülő ár ....., mint az egyensúlyi ár.

A piaci mechanizmusok hatására a piaci ár ....., ennek hatására a termelői többlet ....., illetve a túlkereslet mértéke .....

A macaron piacáról kiderült, hogy serkenti a diákok tanulás iránti vágyát ezért, a diákok minden egyes ár mellett 10-zel növelik a fogyasztását, ennek hatására a macaron keresleti függvényének meredeksége .....

Mivel a hazai ételfesték gyár csődöt jelentett, a Magyar Cukrász Iparosok Országos Ipartestülete úgy döntött, hogy Franciaországból importálják az édes színezéket, ami megnövelte a költségeiket. Innentől minden egyes ár mellett már csak fele annyit hajlandók értékesíteni. A hír hallatán a sütipartyzánok megjelentek a piacon egy a macaronhoz nagyon hasonló süteménnyel, így a macaronért a fogyasztók már csak minden ár mellett a felét voltak hajlandók megvenni. Ennek hatására a macaron piacon a fogyasztói többlet .....

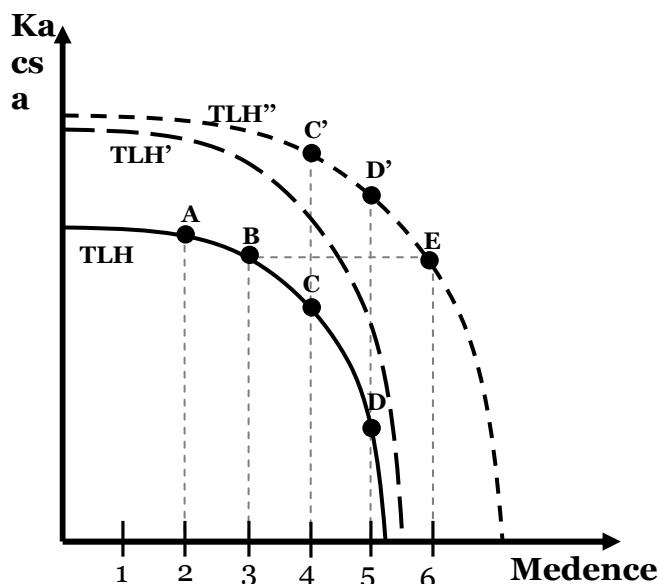

4. Elemző értékelő feladat (7 pont)

7 pont

Kodol:D a közgáz szekció agrárfelelőse elemzi GummyLand™ gazdaságát és azt találja, hogy ott bizony semmi egyebet nem állítanak elő, mint gumikacsát (Y termék) és gumimedencét (X termék), amiben a kis polimerizált jószágocskák fürdőzhetnek. A részletes elemzés el is készült a településmarketing beadandó részeként, de számvitel zh-ra tanulva Kobol:D véletlenül elaludt a backspace billentyűn és néhány mondat így kárba veszett. Segíts neki a helyreállításban a mondatok helyes kiegészítésével!

GummyLand™ gazdasága a vizsgálati időszak alatt rengeteget fejlődött. A kiinduló állapotból (TLH) először ideiglenes újításokat vezettek csak be (TLH') majd rá pár évre sikerült a teljesítménynövekedést stabilizálni és kialakult a végleges (TLH'') állapot.

A kiinduló állapotban A termék-kombináció B termék-kombinációra cserélésének alternatív költsége ..... volt, mint C jószágkosár D jószágkosárra való cseréjének. Ebből az következik, hogy az X tengelyen pozitív irányba haladva – teljes kapacitás-felhasználást feltételezve – a gumikacsában kifejezett alternatív költség .....

Az ideiglenes újítások következtében ..... előállítási technikáját tudták hatékonyabban növelni.

A végleges fejlettségi állapot kialakulásával megállapítható, hogy C kosár D kosárra cseréjének alternatív költsége ..... volt, mint C' D'-re váltásáé, valamint B pontból E pontba jutás alternatív költsége .....

Megállapítható továbbá, hogy a ..... görbe konkáv, ami a ..... elvével magyarázható.

III. Számítási és grafikus feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járj el: végezd el a szükséges számításokat, és/vagy készítsd el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelöld meg válaszaidat a feladatban szereplő rész kérdés sorszámaival! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítsd a feladatlapon!

12 pont	
----------------	--

5. feladat (5+5+2=12 pont)

Nóra teljesen odavan a Győri Édes Jó reggelt kekszért, amelyet legszívesebben epres joghurttal fogyaszt. Minden kekszsomag mellé 2 db epres joghurtot eszik, mert csak ettől múlik el teljesen éhségérzete reggelente. A két termékre szánt jövedelme havonta 6000 Ft. Az epres joghurt ára 150 Ft/db, míg a kekszé 100 Ft/db.

- a) Számold ki hány joghurtot és Győri édes kekszet fogyaszt Nóra havonta!

Az idei zord időjárás rossz hatással volt az epertermelésre, így kevesebb epret tudtak a termelők ültetvényeikről begyűjteni. Ennek következtében a joghurtgyártók csak magasabb áron tudtak hozzájutni az eperhez. Emiatt a joghurt ára ceteris paribus $5/3$ -szorosára nőtt a boltokban.

- b) Határozd meg a kiszámítható kereszt-árrugalmassági mutatót és értelmezd a kapott eredményt!
- c) Az árváltozásokat követően számold ki Nóra epres joghurtra vonatkozó lineáris keresleti függvényét!

6. feladat (7+3=10 pont)

10 pont	
----------------	--

S.Peti imádja a hercegnőket, ezért rengeteg Princess stílusú dolgot vásárol. Mielőtt elkezdte az egyetemet, utánanézett egy kicsit a hercegnős füzeteknek, hogy az előadásokon is kitűnjön egyéni ízlésével és ilyen füzetekbe tudjon jegyzetelni (hátha akkor jobban fog menni a tanulás). Hosszas kutatómunka után megtudta, hogy, ha végtelen sok eladó lenne a piacon, akkor egy füzet **212 Ft**-ba kerülne. A hercegnős füzetek iránti megszállottak keresleti függvénye pedig a következő: $Q = 980 - 2,5P$. (A megoldásban az ábrázolás sokat segíthet!)

- a) A fenti adatok alapján állapítsd meg, hogy mekkora lenne egy ilyen füzet ára, ha ilyen füzetet csak egyetlen egy bolt értékesítene! (Mindkét esetben **azonos és lineáris változó költség** függvényekkel dolgozz!)
- b) Számold ki, hogy mennyivel rosszabb a társadalomnak, ha a hercegnős füzeteket csak egy helyen lehet kapni!

7. feladat (7+2+2+2=13 pont)

13 pont	
----------------	--

Poszti imád sütni, specialitása a kókusz torta. Az évek során egy fantasztikus receptet ötlött ki és úgy gondolta, hogy elkezdi tortacsodáját árusítani. Mivel senki sem árul még ilyen különlegességet, ezért Poszti monopóliumként jelenik meg a sütemények piacán. Továbbá tudjuk, hogy fedezeti pontban termel és az alábbi költségfüggvényekkel rendelkezik:

$$TC = 2Q^2 + 4Q + 10$$

$$MC = 4Q + 4$$

Piaci keresleti függvény pedig a következő: D: $P=a-Q$ ($a>0$ és konstans).

a) Számold ki "a" értékét, majd írd fel a piaci keresleti függvényt!

b) Mennyit termel Poszti és milyen áron?

Poszti nagy sikereket ért el a tortájával, ami elég vonzóvá vált több sütőde számára, ezért beléptek a piacra. A kompetitív vált piacon az ár 9-es szintre csökkent.

c) Hány darab tortát értékesítenek így a vállalatok?

d) Számítsd ki, mekkora többletre tett szert a társadalom a piac versenyzővé alakulásával!

8. feladat (8+4+2=14 pont)

14 pont

Lackó a közgáz szekció egyik nagy befektetője a busásnak ígérkező ösztöndíját tervezgeti befektetni, amit zsenialitásáért cserébe szór neki az egyetem. A pénzt még nem kapta kézhez, így a pontos összeget se ismeri, de Áron máris letámadta őt, hogy vegye meg névértéken frissen indított elemző cége, a Porcherry™ kötvényeit, melyeknek **3 éves** a futamideje és a névértéket két részletben törleszti. A második év végén **4.147.200 forintot**, a harmadik év végén fennmaradó összeget, valamint **3840 forint** „barátságprémiumot” fizeti ki. A piaci kamatláb **20%**.

Azonban a hozamokról csak annyit árult el Lackónak, hogy az első évben 10% kamatot fizet, ami jelenértéken 760 ezer forint, valamint a második évben a kamat 12%, a harmadikban pedig 14,4%. Lackó az alacsony kamatokra panaszkodott, ezért Áron felajánlotta, hogy fizet a kamatok és törlesztések mellett még a második év végén **1440 eFt**-ot, a harmadik és végén pedig **1728 eFt**-ot. (A kamatszámítás minden esetben a vételkori névértékhez képest történik).

- a) Segíts Lackónak az elemzésben és számold ki, mennyiért vehetne Lackó egy darab kötvényt, valamint, hogy megérné-e ez a befektetés!
- b) Alternatívaként Lackónak eszébe jutott, hogy anno megörökölt egy szép darab földet, amit kár lenne parlagon hagyni. Talált is rá egy bérlőt a töri szekcióból, aki megvenné a területet. Az alku szerint azonban Lackó vállalja még 3 évig a terület művelését. A művelési díj az első évre **240 ezer** forint, a másodikra **576 ezer** forint, a harmadikra pedig **1.036.800** forint. Mekkora kalibrálja Lackó a földjáradék mértékét (amiből az eladási árat számítja), hogy a bevétele megegyezzen a kötvény pakett kalkulált bevételeivel, ha tudjuk, hogy a művelési díjat is előre kéri.
- c) Melyik üzlet éri meg jobban Lackó számára és a kedvezőbbet választva, hogyan járhatna még jobban?

